

18 19

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. ΙΕ Α V, 60/1970

ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΑ

19

Α!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

17-21/12/1969 και 13-19/1/1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... Κουτσουχέρας
(παλαιότερον ὄνομα :), Ἐπαρχίας... Ἡλείας,
Νομοῦ... Ἡλείας.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος... Σηαῆς
Κωνσταντίνος.. ἐπάγγελμα... διδάσκαλος..
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις... Νεμεῦτα - Ἡλείας.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... 3.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον... Ἀλεξόπουλος Κωνσταντίνος
τοῦ Ἀργυρίου.....
ἡλικία... 74... γραμματικαὶ γνώσεις... Ἀλφάβητος, 4/ξίου
δ. ημερικανῶν..... τόπος καταγωγῆς... Κουτσουχέρα
.....

β) Ἰωάννης Γεωργίου... Βασιλεὺς τοῦ Γεωργίου - τοῦ Γεωργίου
Γεωργίου... 3... τοῦ Γεωργίου... τοῦ Γεωργίου... τοῦ Γεωργίου... τοῦ Γεωργίου...

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖα ἀγροτικὰ περιόχαι προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖα διὰ βοσκήν ποιμνίων ; Τὰ ἴδια χωράφια πάλιν ἔσπερναν
προωρίζοντο διὰ βοσκῆς ποιμνίων. ἐν ἀλλὰς..

Ἐπὶ τῶν αὐτῶν χωρίων ἡ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ; ... δὲν ὑπῆρχον. χωρίζεται, ἀλλὰ ἐν πολλοῖς ἐσόντο

- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους) γ) εἰς Κοινότητες δ) εἰς μονὰς κλπ.
Ἀνῆκον εἰς τοὺς χωρικοὺς.....

- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; Παλαιότερον διατηροῦσε ὁ πατὴρ συγκεντρωμένην τὴν περιουσίαν καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, τώρα ὅμως ὅταν τὰ παιδιὰ χωρίζονται ἀπὸ τῶν πατέρων, παίρνουν καὶ τὸ ἀνάλογο μερίδιον. —

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *παλαιότερον ἤτεχον. το*.....

συγχρόνως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν, αὐτὰ ὅμως ἡμετέρας ἄλλοτεχνίται εἰς τὴν γεωργίαν......

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ... *α. ε. χ. ο. λ. οὐν. τ. α.*.....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων· ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους· ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ;

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζαι ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι· ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον· ἡμερομισθίον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ; ... *μεζιβουναν... στα... πεδινά... για τρύφο*
καὶ χαράμι, τῶν σταβίδας.....

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

... Παλαιότερον... τὰ... χωράφια... ἐλιπαίνοντο
με κόπρον... αἰγοπροβάτων... (τρέφει... λιπασμας)
... ἀναψύρεται... (λεπιδόφυτον) ἢ... (πρόχειρον)...
.....

2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρήσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; τὸ... ἐτος... 1951.....

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... τὸ... ἐ. δ. ν. ε. σ. ν. ... ἀρ. ε. σ. ν.

Χρησιμοποιεῖται ἀπὸ... ἐ. δ. ν. ε. σ. ν. ... μετὰ τὸ... 1920...
γεωργικαὶ μηχαναὶ... χρησιμοποιοῦνται μετὰ τὸ 1962

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δὴλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) καθεὺς τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ...

Χρησιμοποιεῖται τὸ μονόφτερο ἄροτρον

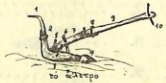
τὸ ὁποῖον προμηθεύεται ἀπὸ... ἐ. δ. ν. ε. σ. ν. ... πόλιν...
Πύργου

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

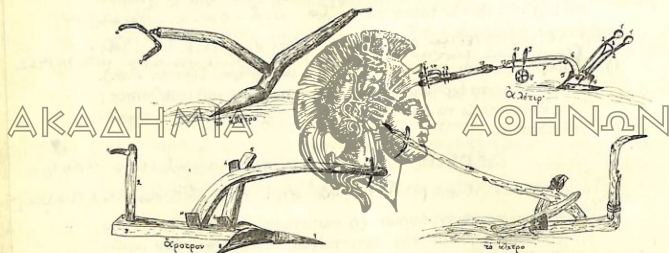
3..... 6..... 9.....

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;)... Ἀπὸ... τὸ 1962.

3) Μηχανὴ θερισμοῦ... Ἀπὸ... τὸ 1965.....

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....^πΧ1.....
- 5) Μηχανή ἄλωνιςμοῦ^πΑΡ.Α.....^πΑ. 1956.....
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον
-^πΟ ἴδιος ὁ νοικοκύρης.....
-(Γεωχολάκη).....
-
- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἁρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ὑπογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾷται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμῳσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

.....Τὴν ῥα...θεν...ὕνι...ἐν λιν...ἀρότρου
...τὸν το...παλαιότερον...ἐν χρήσει...τοῦ ξυλίνου
...ἀρότρου...ἦτο...ὡς...τοῦ κατωτέρω...ὕνι ἀριθμ. 2

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου,.....

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου,.....

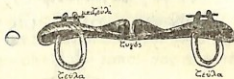
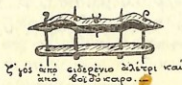

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

.....Ὅλα τὰ κατωτέρω εἰκονιζόμενα

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. ἐχρησιμοποιεῖσιντο.. καὶ χρεώμεται οὖν
μόνον ἵπποι
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; Τὶς πλεονεχτεῖ βόεις δύο καὶ ἐναντίως
αὐτῶν
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός;

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεύλια κλπ.).

Ο ζυγὸς τῶν ἀνελίων ἐχέει μὲν
ἐξαρτήματα πλεονεχτεῖ μόνον διὰ τοῦτο, (ἐν
ὁρμῇ δὲν ἐξέρχεται βόδια).

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου; Πρὶν τοῦ 1920

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον... *Η... σκευή... εἶναι... ὁμοία*

... με τὴν κατωτέρω εἰκονιζομένην ...

μόνον ἀντὶ τῆς λαμπροφιλίας καὶ ἔσανο-

41 "η. α. η. ο. υ. λ. ο. ν. . . ε. χ. ο. μ. ε. ν. τ. η. ν. . . ε. ν. ρ. η. μ. α. σ. ι. α. . . η. ρ. ο. σ. κ. ε. ρ. α. λ. ο. . . κ. α. ι.
 η. γ. γ. α. ι. . . α. ν. τ. ι. ο. ι. κ. η. . . (φ. α. ι. ο. ν. τ. α. ι. λ. ο. π. τ. ο. ρ. η. ρ. η. . .) ε. ι. ρ. ε. δ. κ. ε. ι. ρ. ο. ν. α. λ. β.

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποιος ὠργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον): 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος), 2) γυναίκα, 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

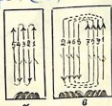
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργανον· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων, ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

με δελνί του οποίου τα άκρα έχουν
δεδῆ. εἰς τὰ καπίστρη των ἄκρων

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερα) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Τὸ χωράφι ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β)

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρξη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σποριάς, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.) ;

Ἡ σπορὰ ἐγίνετο καὶ γίνεται εἰς λωρίδας (σποριάς).

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; με αὐλακιάν ;

Ναί

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηται ἄροτρον ;

Ἐδῶ ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ τῶν ἄλλων δημητριακῶν γίνεται μετὰ ἄροτρον καὶ ὄχι με σκαπάνην.

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ τὴν καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ.

Ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων γίνεται πλαγίως.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορὰς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Διὰ τὴν σπορὰν τοῦ σίτου καὶ ἄρβου
γίνεται ἓνα ὄργωμα, διὰ τὸν ἀραβοσίτον
ὄρνις. Δύο τὸ πρῶτο ὄργωμα ἐγένετο τὸν
φεβρουάριον ἢ Μάρτιον καὶ μετὰ (ἰδίως) κατὰ 7^{ον} ἡμέραν
τοῦ Μαρτίου ἀνωλόνθους τὸ δεύτερο ὄργωμα τὸ "διβόλισμα".

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπατήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Τὸ ἴδιον καὶ διὰ τὰ κηπευτικά
γίνεται δύο ὀργώματα

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν.

Ἔνα, ἔτος ἢ καὶ περισσότερα

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; ... ὡς ἀναφέρεται ἀνωτέρω

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ;

Διὰ τὸ ἐνῆρα χρησιμοποιεῖται
ἓνα λαγκάκι

β) Μὲ ποῖα γεωργικά ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

..... Μὲ ἑλληψοειδῆ διδυρᾶν ροῖθον
ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον
τοῦ ἡαμονταί. (ζιάλη)

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα);

..... Γίνεται εὐθείσκιμα

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνη εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

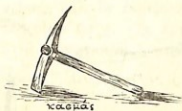
ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Διὰ τὸ ἐκσπνέσιμο, ἐκσπνέσιμο καὶ Χρησιμο-
ποιεῖται... μόνον... τρεῖς... ἀμφιβῶν... ὡς εἶναι
ἢ κατωτέρω... ἰχνογραφημένη

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

Συνήθως... βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην... δύο; ἕνας ἄνθρωπος

διὰ καὶ ἐπέρνῃ (αὐτὸν) λέγεται ἐπὶ τοῦ ὄργου καὶ μία γυναῖκα ἢ ἄνθρωπος
διὰ τὸ ἐκσπνέσιμο (ἐκσπνέσιμο)

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὅσπριων. Πῶς ἐγίνετο, ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια, ἐκάστου εἶδους.

Ὁσπρία... ἐπέρνουν... μόνον... ἑαυτοὶ
ἢ σπορά... γίνεται... ἐπὶ τοῦ ὄργου... χωράφια, ἐκαστὰ
ἔχουν ὀρχώσει δύο φορές, κατὰ τὸν Ἀπρίλιον ἢ Μαΐον μῆνα.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.

..... Πάλι... διὰ τριφύλλι... Χρησιμοποιοῦν...
ποτιστικά... χωράφια

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἐσπέρνουντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. Τὰ ξυμμελῶν καὶ πρὸς τοῦ 1920 καὶ

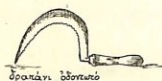
μέχρι... μέχρι... ἐφυτεύοντο καὶ ἐφυτεύονται εἰς αὐλάκια.

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
 'Ο θερισμός ἐκτελείται καὶ γίνεται
 μέ ὀδοντωτὰ δρεπάνια ὡς φαίνεται τὰ
κατωτέρω ἰχνογραφημένων

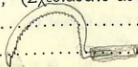
Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε. ὅχι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). μὲ κόσση

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν)
ὀδοντωτή

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) . . . οἱ... σιδερένιοι... (χύνεται).....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) . . . ἀντικεινόμενος γίνεται οὐ... θερικῶς τῶν... ἀσπρίων... (φαρμακίων, ρεβιθίων).....

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

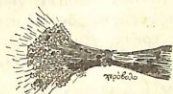
1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοιτηρὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. εἰς... 50 ἐκατοστά... ἢ 60 ἐκ... ἀναλόγως... μὲ... τὸ ὅσον ὕψος τοῦ... ἐν τῇ βρώμῃ

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). . . δέν... ἔχουν... (σταχυὰ τὰ χένε)

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; . . . οἱ... ἴδιοι... αἱ θερίζονται... ἀπὸ... τῶν... ἐπὶ τοῦ ἐδάφους... τὰς... χερίες.....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ ; "Οπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) . . . οἱ... χερίες... τοποθετοῦνται... ἐπὶ... τοῦ... ἐδάφους... πολλές... μὲ... ἐν νύκτι... 5-6... καὶ... σταχυὰ... εὐρίσκονται... πρὸς τὴν... αὐτὴν... κατεύθυνσιν.....

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. μικρές... ἀγκαλιές.....

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποιοῦν ; θερίζουν ἄνδρες
καὶ γυναῖκες μαζί. Ἐπαγγελματίαι θερισταί..
τώρα δὲν ἔρχονται, παλαιότερον ὅμως, ἰδίως προ-
πολεμικῶς, ἤρχοντο κυρίως ἀπὸ τὴν Ζάκυνθο...

2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἐπικοπήν (ἐσκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ αμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίες καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν). ἡμείβοντο μετὰ
μερομισθίου ἢ κατ' ἐπικοπήν, ἀναλόγως ὅπως
ἐμμερικνοῦσαν μετὰ τὸ ἀφεντικὸ (ἰδιωτικῶς).....
ἢ ἀμοιβῇ ἢ εἰς εἶδος. Τὸ ἡμερομισθίον
ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ.....

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;
Ἄνδρες καὶ γυναῖκες... ἰδίᾳ... προφυλάτταν
τὰ χεῖρα των φοροῦν ἐνδύματα με μακριὰ...
μωμίνια. Οἱ γυναῖκες... ἰδίᾳ... προφυλάτταν
τὰ πόδια των φοροῦν χανδρὲς καλζέες καὶ ἐπὶ πᾶσι
σκελετικὰ πάντα λόνια.

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; ... **Ο.Χ.**

Ἀλλὰ... συνηθίζεται... νὰ κείνουν... χεράκι... ἡμέρα
 δευτέρα.....

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. **Παλαιότερον**... ἔτραγον-
 δούσαν... διαφόρα... δημοτικοὶ τραγούδια τῶν
 Μωριά καὶ τῆς... Ρούμελης... (σχετικῶς ἀνα-
 φέρουσιν... δύο... εἰς... πρόχειρα.....)

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἑθιμὸν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ **ΑΘΗΝΩΝ**
 Ἐγὼ δὲν ἀπαρχει τέτοιο ἔθιμο νὰ
 ἄρῃνουν στ' εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ
 ἀθήριστων.....

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύν.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

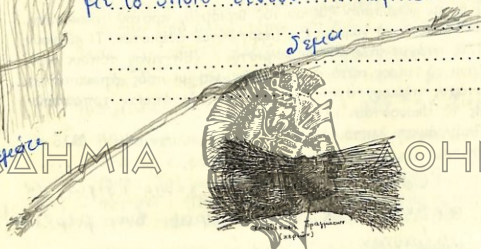
Τὸ δέσιμον τῶν χερσὶν εἰς δεμάτια γίνεται
 ἀμέσως, συνήθως ἀπὸ τὸν νοικοκύρη.....

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πώς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τὸ δέσιμον ἐγίνετο καὶ γίνεται μὲ δέματα
τὰ ὁποῖα ἔκαναν ἀπὸ στάχνα· ἔνωσαν
7 ἢ 10 στάχνα καὶ ἔτσι κάνουν τὰ δέμα.
μὲ τὸ ὁποῖο δένουν εἰς χεριές, εἰς δεμάτια.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θηρισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Ἀφήνονται εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν καὶ
ὄρθια (ὡς φαίνεται) τὰ ἀνωτέρω ἰκνογραφημένα
διαί. ν.α. χι.α. εἶν.

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Πάλαιτα ἐκαλλιεργεῖτο ^{καὶ} πρὸ τοῦ 1920

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. . . . Εἰς τὰ ξερὰ καὶ χωράφια . . . γίνεται τὸ φύτευμα τῶν παλαιῶν φεβρουάριον ἢ Μάρτιον . . . εἰς τὰ ποτιστικά ἢ συνιον ἢ Ἰούλιον

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν. Ἡ ἐξαγωγή τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι γίνεται . . . ὡς . . . ἐπὶ τὸ πλεῖστον . . . μὲ σκαπάνην καὶ σπάνιον μὲ ἄροτρον (ἴδιον . . . εἶναι πολλὰ ὀρεγμένα τὰ χωράφια)

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζεται παλαιότερον ἡ διάσπορὴ τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανὸν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ κολλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. Ναι . . . ἐσυνθίζεται καὶ παλαιότερον καὶ τώρα . . . ὅτενον συνήθως γιὰ σανὸ ἐρώων μὲ βίκον. Πρὶν ὁ βίκος ἐβάλλει σπέρμας μόβουν τὸν σανὸ μὲ τὴν κόβαν τὸν ἀκρίνον ὅτ χωράφι ἐπὶ οὗτο νὰ λιαστῇ καὶ ἔπειτα τὸν μαζεύουν τὸν σανὸν ἐε εἰς ἑνὶ καλῶναι καὶ τὸν μάναν ἀνάγει
- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). Τὸν . . . Ἀπρίλιον ἢ Μάϊον μὲ κόβαν.

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας)

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τήν σχετικήν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) . Μέγα... ἐξ... καλὸν... ἡμετέραν
 ἀπο... αἰδέσθαι... οὐκ ἔστιν... ὁρθογώνιον... παραλληλῆ-
 γιστον... ἔχον... ἑαυτὸν... πρὸς... νὰ... κα-
 θίστηναι... ἐπὶ... τὸν... μέγιστον... ἐπὶ...
 ἑαυτὸν... ἡμετέραν... ὁρθογώνιον... παραλληλῆ-
 γιστον. — Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἄλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο
 πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην
 θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Μετεφέροντο... εἰς... τὸ ἄλωνι... καὶ...
 ἐποθετοῦντο... εἰς... ὧρον... (θεμνωμένοι)
 ἑαυτοῖς... κυλινδρῶν...

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἄλωνισμόν
 δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται : θεμνωστάσι, θεμνωιά,
 θεμνωιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς ὧρον ;
 Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως ; ΔΕΥ... εἰς...

ἰδιαίτερον ὅπου... ὅπου τοποθετοῦν
 τα δεμάτια... τα δεμάτια... τα τοποθετοῦνται
 κυκλικῶς... τὸν... ἐν... ἄλλου... καὶ... ἑαυτοῖς...
 κυλινδρικοῦ... ἑαυτοῖς... ὧρον... ἐν... ἄλλου...

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλωνι διὰ τὸν ἄλωνι-
 σμὸν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
 σμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
 ὧρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλωνι ;

Ναὶ... ὑπῆρχεν...

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνι. Ἐντὸς τοῦ
 συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς
 ποίαν θέσιν ; ... Κατεσκευάζετο... ἔξω... χωρίου...

εἰς... θέσιν... πού... τὸ... ἐπὶ... ὅ... ἑαυτοῖς...
 (ὅπου... εἰς... θέσιν... πού... ἐπὶ... ὅ... ἑαυτοῖς...)
 τὸ... χίχνη...

- 5) Τὸ ἁλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενεῖας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποῖαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

..... Ἀν. ἡ. κ.ε. (διοῖσι. τῶρα. δὲν. ὑ. ἡ. ἀρκούν. ἁλῶνια
ἀρσ. ὁ ἁλωνισμὸς γίνεται μὲ μηχανὴ) τὸ ἁλῶνι
εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἁλώνισμα καὶ πότε λήγει ; ... Ἀπὸ... εἰς
ἀρχῆς Ἰουλίου (Ἀλωνάρι) μέχρι 15 Αὐγούστου

- 7) Εἶδη ἁλωνίων (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χῶματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
δίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

..... Μόνον. Χωματῶν. ὑ. ἡ. ἡ. κ. ε. τῶν, καὶ ὅσοις

τὰ ἔχειτον, διὰ νὰ μὴ ἐξέρη. Χαλίκια ἢ χῶμα, μὲ
χαλίκια

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἁλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἁλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χῶματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων)

..... Ἀρσ. ἡ. ῥ. τῶ. τὸ. ἔναδεῖριζαν. ἀ. ἡ. τῶ.
διάφορα. ἡ. ῥ. τῶ. ἔ. ἡ. τῶ. ἔ. ἡ. τῶ. ἔ. ἡ. τῶ.
ἔ. ἡ. τῶ. ἔ. ἡ. τῶ. ἔ. ἡ. τῶ. ἔ. ἡ. τῶ. ἔ. ἡ. τῶ.

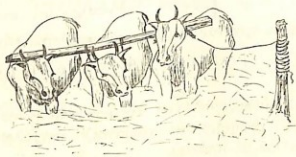
- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἁλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἁλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

..... Ὁχι. δὲν. γίνεται. ὠρισμένη. ἡμέρα
καὶ ὥρα.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἁλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἁλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἁλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

Τὰ δεμάτια τοποθετοῦνται ἑπὶ τῷ
τάστακον νὰ ἔχουν καλὸν πρὸς
τὸ κέντρον (σταχυερὸν) καὶ λίγον πρὸς τὰ ἑσάνων

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

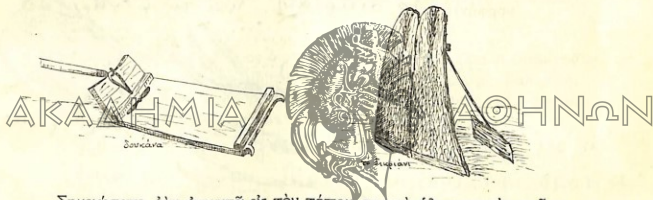
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νιστοῦ ἑλκυστὸς στυλός, ὅπου δύο μέτρων (καλούμενος στηλὴν
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρῃ», καθ' οὗτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Τὸ ἀλώνισμα ἐγίνετο ὡς φαίνεται καὶ
εἰς τὰ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, ἅλλ' ἂν εἴ-
βοδία ἐκμεταλλοποιῶμεν ἄλλα (δύο, τρία, τέσσα-
ρα ἢ περισσότερα) βουνάκια μὲ λαμπαρῆς.....

β) Πῶς ζεῦνται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στυλὸς εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιστοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν
λαιμὸν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες και σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....
 Τὰ ἄλλα συνδεόντα με τὸν ἀλωνόσουλον
 (αὐχενό) με σχοινί τοῦ ὁποῖου ἐσχυματίζε
 θυλαίης, εἰς λαφεὸ τῶν ψύων (λαψιμαρτίαι)

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

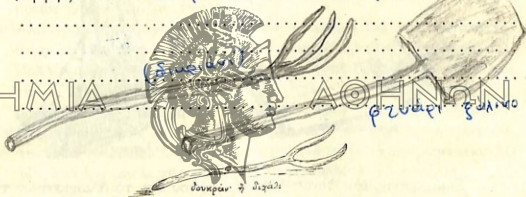
Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρωμηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἡλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὁσπρία (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

Θέτ. ἡ τ. ἐκ. Χρήσει. Τὰ ἀνωτέρω
 σχεδιασθέντα μηχανήματα.....

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην. ;

Συνήθως ἀπὸ τὴν 10^η π.μ. ἕως
καὶ τὴν 2^η ἢ 3^η μ.μ. ὅπου τὸ
βιταει εἶτο πλέον ἐξοικον ἄλωνι-
σμενον

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): Τὸ διμεριάνι καὶ τὸ βρυάρι

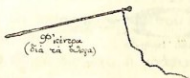

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ; ... Ναὶ αὐτὸ γίνεται μετὰ

διμεριάνι

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἄλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).

- 15) Πώς λέγεται ή εργασία του άλωνίσματος ενός άπλωματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων εντός του άλωνιού. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. άπλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ήμέραν ... *ήλωνα για έφω έφς*

- 16) Πώς λέγονται οι άλωνισθέντες στάχυες, προτού λιχνισθούν διὰ νά αποχωρισθούν τὰ άχυρα από τόν καρπόν ; (έν Κρήτη : μάλαμα)

- 17) Ποίοι άλωνίζουν : ό ίδιος ό γεωργός με ίδικά του ζώα ή ύπήρχον (ή ύπάρχουν ακόμη) ειδικόι άλωνιστάι (έν Αιτωλία : βαλμάδες, δηλ. τροπάκηδες) καλούμενοί άλωναροί και άγωγιότες, οι όποιοι είχαν βοδία ή αλογα και ανέλαμβανον τόν άλωνισμόν

*Έδω ήλωνιζε ο ίδιος ο γεωργός με ται
ιδιού του ζώα. Μακρόν έμείναν παν έέν είχε
δικά του άλογα έπαφνε άμφιστάτη*

- 18) Πλήν του μέσου τούτου με ζώα και με άλωνιστικόν εργαλείον ύπήρχον παλαιότερον εις χρήσιν άλλα μέσα χωρισμού του καρπού από τούς στάχους· π.χ. τό κοπάνισμα αυτών με χονδρόν ξύλον (τόν κόπανον) ή με άλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω έν σελ. 26 εικόνα).

... Όχι... δεν ύπήρχε... άλλος τρόπος άλωνισμού

Έχρησιμοποιείτο μόνον ο κόπανος... δια... φαιές, ρεβίθια και φαβόλια

- 19) Ό κόπανος ούτος πώς έλέγετο· έκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μήκος και πάχος είχε και ποίον τό σχήμα του ;

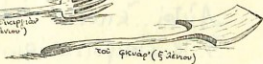
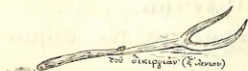
*Δεν είχε άλλη όνομασία... Κατεσκευάζετο
συνήθως από ξύλο παν δεν έπαφνε χωρί... να έχη
ώρισμένη διαστάση 23 - Το σχήμα του ήτο ολignon
καμπυλωτόν*

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχυῶν ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ στάχυος, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

23) Πότε το πρώτον έγινε χρήσις άλγεβρας μηχανής εις τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπιομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς). **Αλγεβρ. μηχανή**
Διάνυσμα
 α) ποσότητες κεντρικῶν
 β) Διάνυσμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα· (ἐν Αἰτωλίᾳ: λειῶμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην: θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικριάνι, ἀλλαχοῦ: δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα σωρεύονται εἰς τὰ κεντὰς τοῦ ἀλωνιᾶς μετὰ τὸ δικριάνι καὶ τὸ ρυθρεῖ (ἰχνοστραβερὴν εἰς εἰκόνα 22)...

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

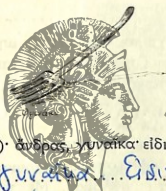
ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ἀναλόμην καὶ ποδότης ὁ σωρὸς ἔχει σχῆμα...
σφρογγύλον καὶ ἐπιμηκίαι... δὲν καρφώνεται...
ζήποτε... ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχθυογραφήσατε τοῦτο.....

Τὸ... λίχνισμα... γίνεται μὲ τὸ... δίκρυφον...
στὴν ἀρχὴ... καὶ τέλος μὲ τὸ... βυζαί.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνέμιζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Ἄνδρα καὶ γυναῖκα... εἰδικὸς λιχνιστής...
ἐπ' ἀμοιβῇ... δὲν... ὑπῆρχε.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

λίχνηται... κότταται... τοῖ... ὅσοι... ἀνιχνεύονται...
ἀπὸ... τὸ... εἰσέρχεται... μὲ τὸ... δριμόνισμα...
ἀπὸ... ἔπειτα... τὸ... κοπάνισμα... μὲ τὸν... κόπανον...
ἢ... τὸ... σκουμπιδάρι.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῆσις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;.....

Μὲ τὸ δριμόνισμα καὶ διὰ
σαρώθρου ὑπὸ γυναικὸς.

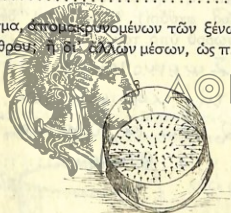
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

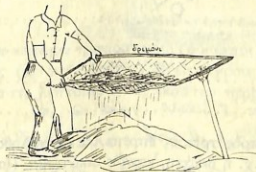
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο παλιὸ δριμόνιστο

κάρροι ἢ ἀρυλῆροι

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρη, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Τὴν αὖ τὰ θεμελίον ἐργαλείων ποιοῦντο
 διὰ τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἀπὸ τῆς κόμης,
 ἴδιον τὸ δεικνύει δεικνύει, δὲν ἀναρῶν...
 Ἡ ἐργασία ἐγίνετο ἐν δρυϊνῷ φαινέται...
 ἐν τῷ λιχνίσματι τῆς δρυϊνῆς 27 καὶ μετὰ δρυϊ-
 ναίως φαίνεται εἰς πρόσθετον δρυϊνῆς 23)

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ;
 Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυ-
 ρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται
 κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος
 (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς
 τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

Σωρεύεται μετὰ τὸ θρυλεῖν... Κατόπιν...
 ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ σωροῦ ἐμπηγνύεται...
 ἐν τῷ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ λιχνίσματος, συνή-
 θως... τὸ θρυλεῖν... ..

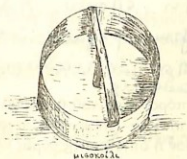
- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.)
 εἰς τὴν ἀποθήκην.

20X1

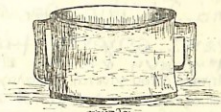
- γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως
 εἰς τὸ ἀλώνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια.
 Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο
 ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ
 δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

Χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Εἰς τὸ ἀλώνι..... σὺδεμα ὀφειλή..... περὶ
τρίτον κατεβάλλει.

μισκοίλε

κουπύλο

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι ; σὺδεμ

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

ΔΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

Χωρητικότης..... 8 ὀκάδας..... κάρτο γ
εἶδον..... σχῆμα..... κατερόλι
..... μνημονικόν.....

3) Ποῦ ἀπτεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνθηκὰς)

Τὸ εἶναι καὶ 2 ἄλλα δημητριακὰ
μετὰ τὸν ἀλωνισμό ἀπεθηκεύοντο εἰς ἀδοθὲν
καὶ 2 καρόνια, σχῆμα 2 ὀρθογώνιαν παραλλη-
λεπίπεδον κατεσκευασμένα ἀπὸ ξύλου

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπτεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ...Τὰ ἄχυρα ἀφαινομένη
...εἰς ἄχυρωνα κοντεῖ εἰς ἄλωνι.

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;...

...Δὲν γίνεται διαλογὴ σπόρου. Ἀλλὰ
χρὴ. Τὰ ἴδια, πᾶν ἔχει φάι. φαρτὰ ὁ νοικο-
κύριος σπέρει κόνιν πρὸ τῶν καθαρίζει.
εἰς μηχανὴν ἢ δὲν ἀπὸ καθαρό.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ;..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;...

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Ἐδῶ δὲν ὑπῆρχον οὔτε ὑπάρχουν
ἔθιμα σχετικὰ μὲ πύρας.

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αυτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν τήν πυράν; παιδιά, ήλικιωμένοι, ποιος άλλος ;....

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.
Τά κλέπτουν ; "Αν ναι, από ποιον μέρος ;

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποίαι αί συνήθειαι εις κάθε τόπον, διά κάθε πυράν ;

1) Προσευχάι, διάφοροι επικλήσεις, ξόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερές)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

.....
.....
.....
.....

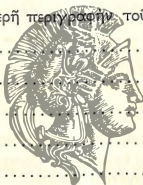
4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

.....
.....
.....

5) Παραθέσατε λεπτομερῇ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Περιγραφή του γεω-
γικού βίου, τῶν ἀγροτῶν τοῦ χωρίου
Κοιτοχώρας Νομοῦ Ἡ-
λείας, ἀπὸ τῆς προετοιμασίας διὰ τὴν
ἐπορὰν τῶν δημητριακῶν μέχρι τοῦ
ἐλθοντος καὶ τῆς ἀποδυνάμει-
σός τινος.

Α' ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ

ΚΑΛΙΒΡΕΙΑΣ

ΤΟΥΤΟΥ ΠΕΡΙ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΟΥ 1920

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Τὰ ἀγροκτήματα, τὰ ὅποια εὐρίσκονται
ἐν μακρινῇ κείνῃ ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ
χωρίου, ἄλλα ἑξερικά, καὶ ἄλλα ποτιστι-
κά (τὰ ὀλιγώτερα) κατὰ τὰ χρόνια πρὸ
τοῦ 1920 προωρῶντο καθαρῶς διὰ
τὴν ἐπορὰν τῶν δημητριακῶν καὶ ὡς
βοσκότοποι. Χωριστὰ χωράφια, πού καὶ τότε
ἔχον ἀποκηλίστρια ὡς βοσκότοποι, δὲν
ὑπῆρχον, οὔτε ὑπάρχουν. Ὡς βοσκότοποι

Ἐκρησιμοποιοῦντο τὰ ἴδια τὰ χωρά-
ρια, τὰ ὅποια ἐκαλλιερροῦσαν ἐναλλάξ.
Τὰ χωράρια ὡς ἰδιουσιαι ἀνήκον εἰς
τοὺς χωρικοὺς. Ὁ πατὴρ παλαιότερον δια-
τηροῦσε συγκεντρωμένῃ τὴν περιουσίαν
καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, τώ-
ρα ὅμως, ὅταν τὰ παῖδιά μετὰ τὸν γάμον
τῶν χωρικοῦ ἀπὸ τοῦ πατέρα παίρνουν καὶ
τὸ ἀνάλογο μερίδιο.

Πρὸ τοῦ 1920 ὅλα οἱ κάτοικοι τοῦ ἐν λό-
γῳ χωρίου ποχολοῦντο εἰς τὴν γεωργίαν καὶ
τὴν κτηνοτροφίαν. Τώρα ὅμως ἡ κτηνοτροφία ἔ-
χει πάρα πολὺ λιγοστεύει, περιωρισμένη
εἰς πολὺ ἐλάχιστον, ἐνῶ οἱ περισσότεροι ἀν-
δρολοῦνται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον ἐν τὴν
γεωργίαν.

Τρόπος καλλιέργειας τῶν ἀγρῶν
πρὸ τοῦ 1920.

Πρὶν ἀρξώμεθα τὸ χωράριον ἔπρεπε νὰ
βῇ ἡ λίπανσις τούτου. Ἄλλος τρόπος

Λιπάρσεως δεν υπήρχε έντος από
την λιπάρει με ζωική κόπρο κυρί-
ως προβάτων. Προς τούτο το καλούμαι
ρι και στις άρχές του θάνατος και
βράδια κοιμόντουσαν και πρόβατα μέ-
γα σε "παράνα" (κυκλικός φράγξος με
κλώνους (κλάρες) από δένδρα), την όποια
μετακίνησαν με βεράι ώςτε να ήε-
ραστή, όλο το χωράφι με την κόπρο
των προβάτων. Όταν έτελεινε τή
ένά χωράφι ήήαναι και πρόβατα σε άλ-
λο για να τή λιπάρουν και αυτό και-
ται τον ίδιο τρόπο.

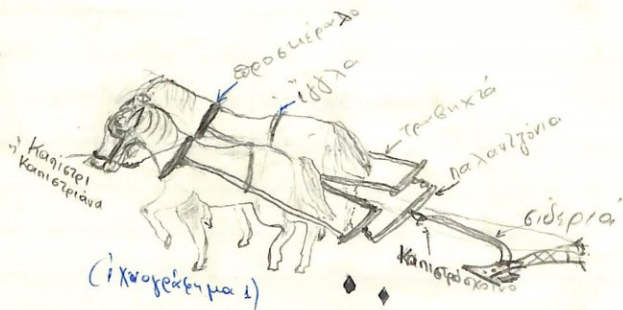
Τα χωράφια πλέον ήσαν έτοιμα για
τό όρρυμα, τό όποιον ήχινετο άμέσως μετά
τά πρωτοβρόχια. Όρχυταν συνήθως με
δύο ήλοια και όννια με ένα.

Ζέσιμο των ήλοων

Τό ζέσιμο ήινόταν και ήίνεται
ήύομη και σύμμερον ώς έξή:

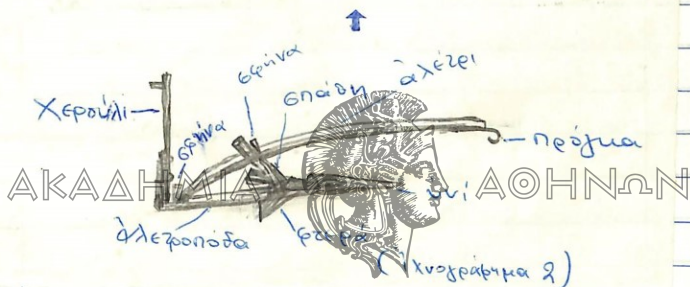
Πρῶτα περνούν τὰ προεφέραλα (λαμνα-
 γίς) εἰς τὸν λαμὸν τῶν τῶν κατό-
 νιν ἐνώνουν τὰ δύο ἄλογα μετὰ τὴν ἰσοδυναμίαν
 (οὐκ οἶνι) ἀπὸ τῆς καπιτρίαινας, καὶ τὰ
 ρουθούνια. Ἐπειτα περνούν τὰ οὐκ οἶνι
 τῶν προεφέρων εἰς οὐκ οἶνι τῶν
 παλακτοριῶν. Τέλος γίνεται ἡ
 ἐνῶσις τῶν παλακτοριῶν μετὰ τὸ ἄλγος
 καὶ τὰ ἄλογα, τὰ ὅποια διευδύνονται ἀπὸ
 τὸν τῶν λαμῶν μετὰ τὴν καπιτρίαιναν εἰς
 τὰ ἄλογα, ὅπως φαίνεται ἐν τῇ
 ὁρμῇ (ὁρμῇ)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 7 -

Τὰ περιβόερα ἀλέτρια πρὸ τοῦ
1920 ἦσαν ζύλινα μὲ δύο φτερά
(ἰχνογράφημα 2) καὶ ὡς ἐν τούτῳ τὸ χωράρι
τὸ ὄρχημον μὲ αὐλαμὶς καὶ εὐθείᾳ
φραγμένον.

Μετὰ τὸ ὄρχημον ἀπολαύσαντες ἡ ἐπο-
ρα, ἡ ὁποία χρειαζόταν περιβόερα ἑρ-
χαστικά χέρια. Ἔτσι ὁ γεωφύλακας κατὰ
τὴν ἐπορὰ τοῦ αἵτου ἢ τῆς βρώμης εἶ-
χε καὶ ἄλλους βουθούς, οἱ ὅποιοι ἐγκα-
θίζταν καὶ ἰσοπέδωναν τὸ χωράρι γιὰ
νὰ μὴν μένουν πῖσω βῶλοι καὶ δέν

ἀφίνουν τό σιζάρι νά ρυθώσῃ.
Τό σιάλισμα γινόταν μέ τῶ τσά-
νι ἢ τσάνα.

Τὴν ἀνοίξι, πάλι τό σιζάρι ἦταν
ἐνὰ γόνα (πρίπου 50 ἐκατ.) τό βοζά-
νισαν. Τό βοζάνισμα γινόταν μέ τὰ
χέρια καί τίς περιβάλλουσες φορεῖς ἐπὶ
τίς χυταῖνες, οἱ ὁποῖες ζερίωναν τὰ
διαφορετὰ γυζάνια. Πολλοὶ φορεῖς ἀφύων
καί τὰ πρόβατα νά βόσκουν καί τρεῖνε
τὰ διαφορὰ γυζάνια. Χωρεῖς νά τρεῖνε
τό σιζάρι, τὸ ὁποῖον σέχιζε νά καλακύνῃ
καί δέν τό "προτιμοῦσαν".

Τρόποι καλλιέργειας τῶν ἀφρών
ἀπὸ τοῦ 1920 μέχρι σήμερον.

Μετά τό 1920 λίγο-λίγο κατερ-
χέται τό ζύλινο ἀλέτρι μέ τὰ δύο
βτερά καί σὺν δέξι, τον μπαίνει

Τό σιδερένιο μέ τό 1 ριζό και
δύο χεροχαβές. (ιχν. χαρμ. 1)

Είται ή λογιμή σιδεριά.

Μέ τή σιδεριά τό χωράφι ὀργώνε-
ται περιτριπασώς. "Ετσι γίνεται τό
ὄργωμα αὐόρη και σήκρον εἰς μέρη
πῶς δέν εἶναι δυνατόν νά γαῖν τρακτέρ.

Τρακτέρ ἐκχειμνωμένη γαῖ πρῶ-
τη φορά τό 1962 ἀπό τόν Γεώργιον

Β. ΑΔΑΜΑΡΑΝΑΧΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Γιά τή σπορά τῶν βιταριῶν, βρώ-
μης κ.λ. γίνεται κατ' ὄργωμα
και μετὰ ἀκολουθεῖ ή σπορά.

Γιά τή σπορά ὀρμης τοῦ ἀραβοσίτου
χρειάζεται, μετὰ τό πρῶτο ὄργωμα, νά
γινῇ και δεύτερο, τό ὁποῖο ὀνομάζεται
διβόλισμα και μετὰ ἀκολουθεῖ ή
σπορά. Μετὰ τήν σποράν γίνεται
ή ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ μέ τή
σθαῖρα (σθαῖρικα).

Χρήσις Χημικῶν Λιπασμάτων
για πρώτη φορά ἔγινε τὸ 1951. Ἀπὸ
τότε καὶ μετὰ οἱ ὅλες τῆς καλλιέργειας
χρησιμοποιοῦν ὅλοι οἱ γεωργοὶ χη-
μικὰ λιπάσματα.

Ἐπίσης ἀπὸ τῆς χρονιάς αὐτῆς ἀρχίσε-
ν νὰ γίνεται Χρήσις καὶ φυαντοκτο-
νῶν φαρμάκων καὶ ἔτσι νὰ ἀναλ-
λάτουν οἱ γεωργοὶ ἀπὸ τὸ βοραινισμὸν.

Τὰ κτηνίατρα ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ
1951 ἔκριναν τὴν ἀνάγκη τοῦ σιτα-
ροῦ καὶ τῆς βρώμης ἰδίως στὰ ζεστά χωρά-
φια. Παλαιότερον ἔδωκεν στὰ ζε-
στά χωράφια καὶ ἀραβόσιτον ἐναλ-
λάξ μετὰ σιταροῦ. Ἀναδὲς τὸ ἴδιον χωρά-
φι, τὴν μίαν χρονιά ἔδωκεν σιτα-
ροῦ καὶ τὴν ἄλλην ἀραβόσιτον.
Ὁ ἀραβόσιτος συνήθως πρὶν ἔχει πε-
ριορισθῇ σὲ ὀρισμένα ποσότητες χω-
ράφια.

Βίος με θώρη, χιαι γανό γέρουν
 βέ ώρισμένα χωράφια, γέι όηοια ἔχουν
 φυτεύει διάφορα δένδρα και κυρίως
 ἑλαιόδενδρα. Τριφύλλι γιέρουν βέ
 ποτιστικά χωράφια. Τα χωράφια αυ-
 τά ποτίζονται με άρτεσιανό, τα όηοια
 οι περισσότεροι ιδιοκίται ἔχουν ά-
 νοίξει με δινα τους έξοδα.

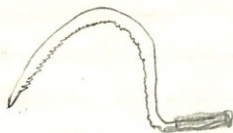
(Τόπος συλλογής): Κουσοχέρη - Ἠλείας

Πληροφορίες: Κουσοχέρη - Ἠλείας
 ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
 του Ἀργυρίου, γεννηθείς στ. Κουσοχέρη,
 ἡλικίας 74 ἔτων, άποφοίτος 4/ξίου δημο-
 τίου Σχολίου).

Θερίσμός

Τα δημητριακά παλαιότερον και
 τώρα έθερίζοντο και θερίζονται με
 όδοντωτά δροσίνια (ίκαοφάρμα 3)
 Ο βίος και τό τριφύλλι, που προ-

-12-11-

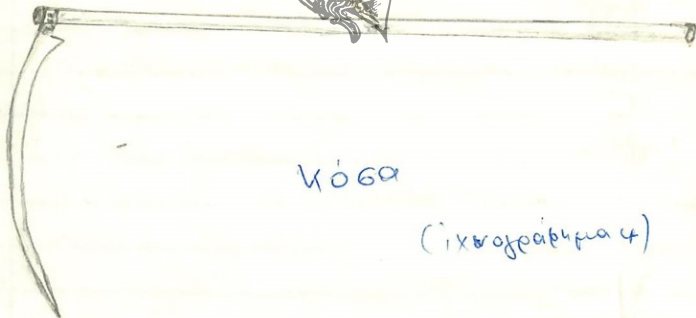
Σρεναίνι (ίχνογραφία 3)

ορίζοντος για ναυό νόθοντα με
τιν νόσα (ίχνογραφία 4)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νόσα

(ίχνογραφία 4)

Αναλόγως με το όπλο ύψος πού

ἔχει τὸ γινᾶν ἢ ἰδρῶμα τὰ
νόθουν εἰς 50 ἢ 60 ἐκατοστά ἐπὶ
νῦ ἀπὸ τὸ ἔδαφος.

Παλαιότερον καὶ ἔσθηναν χιρῶτερα
σιταρία καὶ θύσαν εἰς χαμηλότερον
ὑψος γιὰ νὰ γίνῃ περιβόετο ἄχυρο.

Στὸ θέριον λαμβάνουν μέρα
ἄδρεα καὶ θυνάμην.

Τὰ παλιότερα οἱ θεοεῖς παρέχ

ΑΡΑΔΗΙΑΙΑ ἦσαν εἰς τὰς ΑΘΗΝΑΣ

δῶντες ἢ λέγοντες διάφορα ἀστεία

Χαρακτηριστικὸν εἶναι τὸ τραγῶδι

καὶ ἀνακρίτων εἶναι ἡλίο, τὸν ὁποῖον

οἱ ἑρῶτες θέλουν νὰ πᾶν νὰ βασι

λέην φήγορα, γιὰ νὰ ἔχουσιν.

ἡλίο μου γιὰ χαμηλῶσε

νὰ πᾶς νὰ βασιλέψῃς

γινᾶν εἰς καθαριῶνται οἱ ἑρῶ

τες τοῦ κόσμου οἱ δουλευταί.

ἄλλοι δουλεύουν γιὰ ψωμί

κι ἄλλοι γιὰ μιὰ δεκάρα
 κι ἓνα γέρο παλιόχερα
 γιὰ μιὰ πρέντζα τσιγάρο,
 Τίνα ὅμως ἔχεις τὰ στόματά
 τῶν ἑφρατῶν κάποιο ραδιόφωνο
 ἔπρεγγιστο, πού ἀπὸ κάποια ἀκρὴ
 τοῦ χωραφιοῦ, ὅπου ἔχει τοποθετηθῇ
~~στὴ~~ μεταδίδει τὸ ἀνεπιθυμητὸ ἴδιον
 γιὰ τοὺς πρὸ ἐκτεταμένους πρόσφα-
 τος ἡχοῖς ραδιοσταθμῶν **ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ**
 τοῖς γιὰ νὰ ἔξασθενε λιγότερο, καὶ
 νὰ θυμωθοῦν τὰ παλῖα του,
 σιγανὰ - σιγανὰ τραγουδοῦν τὸ δη-
 μοτικὸ τοῦ τραγοῦδι.

« Σαράντα δύο κλεψύδαλα
 τὴν Λάμπρω κυνηγᾶνε
 κι ἡ Λάμπρω ἀπὸ τὸ φόβο τῆς
 εἶπ' Ἀϊ-Γιώργη τσιτσε.
 ἤθελε Γιώργη γλιτώσει
 γιὰ τῶν κλεφτῶν τὰ χέρια

νὰ γέρνω θυσίᾳ τὸ κρεῖ-
 καὶ λῖγῃ τὸ λῆβειν ὡ-
 καὶ ἄλλα.

Ὁ καθεὶς θείῳ μόνῳ του δίνει
 τὴν Χερίά Του καὶ τὴν ἀρίστη ἑ-
 στί του ἑδραίαν. Τὸν θείον αὐτο-
 χανει ὁ νοικοκύρης συνήθει, ὁ
 ὁποῖο μαγεύει τὴν χερί καὶ τὴν
 ἡνίκά δαμάτω τὸ σπῆμα ἀφ' ἑνὸς ἑδραίαν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

(σεφίαν ἑδραίαν)

Ὡς ἐπαγγελματικὴ θεία τὴν χερίαν
 προπολεμικῇ, συνήθει ἄνδρες, ἀπὸ τὴν
 Ζακύνθου, οἱ ὅποιοι ἐπαίρναν ὡς ἄνω-
 βή ἄλλοτε ἡμερομίσθιο καὶ ἄλλο-
 τε καὶ ἀπομονοῦν. Τὴν περὶ τοὺς

φορέ, ~~η~~ η ὁμοθυμία τῶν ἦταν εἶδος.
Οἱ γυναῖκες προφυλάσσοντες πο-
λύ ἀπὸ τῆς καλαιμιᾶς μὴν τοῦ
τρυσσῆσαν τὰ χέρια ἢ τὰ πόδια
καὶ δι' αὐτὸ τὰ φορέματα τῶν
εἶναι με μακριὰ μαλλιά καὶ
φοροῦν χονδρὰ κάλτσες.

Δὲν εἶδεν οὐδεὶς διναν προσοχὴ
ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος
κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτῆς ἀρχι-
ζοῦν τὸν ἀρχιερέα Κυρίως ὅπου
ἀρχίζουν τὸν ἀρχιερέα δευτέρως δη-
λὴν ἡμέρα καὶ ἀρχίζει ἡ ἐβδομά-
δα, δι' αὐτὸ κανεὶς ποιεῖ πολλὰ
φορεῖ τοῦ γενομένου μετὰ τὸ λέγε:
"πρῶτος ὁ Θεὸς ἀπὸ δευτέρως ἢ ἀπὸ
εβδομάδος δὲ βαλόμενος δέρε".

Τὸ δέμα τῶν δεσποτῶν γυναικῶν
με δέμα πάλιν καὶ τὸν ἄνδρα πολλοὶ
ἐτάχυνται μαζί. Ἀπὸ τῆς δεσποτίας

μείνον ὄρθια μέ τῶν στάχυνά πρὸς
τὰ ἐπὶ τῶν μερικῶν ἡμέρῃ γιὰ νὰ
λυστοῦν τὰ κονβελὸν (μεταβέβαιον)
ἔπειτα εἰς μέρας ὅπου εἶναι γιὰ
ἀλυνισμός. —

Ἀλυνισμός

1) Ὁ ἀλυνισμός τῶν ἔχον ἄλυν-
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΜΗΧΑΝΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ὁ ἀλυνισμός, πρὶν τοῦ 1956 (δύο
τότε ἦρθε γιὰ πρώτη φορά ἀλυνισμὴ
μηχανή). γινόταν μόνον με' τοὺς ἄλλους.
Ἐδῶ πάντες ἄλλοι ἐχρησιμοποιοῦσαν
γιὰ τὸν ἀλυνισμό καὶ ποτὶ δὲν εἶχαν
χρησιμοποιήσει βόδια.

Πρὶν τὸν πόλεμον αὐτὸν συνηθίζονταν
τὰ δερμάτια εἰς ἀλυνισμὸν, τοὺς ποροστῶ-
σαν κοντὰ εἰς ἀλυνισμὸν βε' βωρῶν, σὺν

ως κυλινδρὸν ἢ κώνου τοῦς ὁποι-
οὺς ὠνόμαζον θεμυνίαι.

Συνήθως τὰ ἄλωνα ἔσαν οἴκο-
γενεῖαι, τὰ ἔφραχναν κοντοὶ ἐπὶ
χωράφι καὶ ἐξέρχοντο πρὸς τὸ
ἥϊον, ἄρας γὰρ νὰ διευκολυνε-
ται ἔτσι τὸ λήχνισμα.

Τὰ ἄλωνα ἐδὼ ἔσαν χωματάλωνα
εἶχον λυχνία περὶ τὸ μέγεθος καὶ ἐπὶ
ἀκρότητι ἐν ἑνὶ ἄκρῳ ὅπου ἀνοίγαν τὸν
σχοινί μετὰ ὅπου ἦσαν τὰ ἄλογα
δεμένα. Ὁ στήλος αὐτοῦ ὀνομαζέται «στη-
χρό».

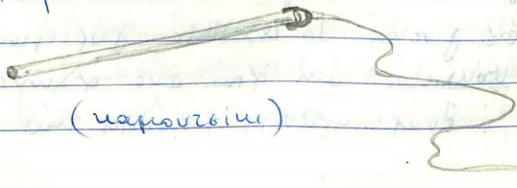
Πρὶν ρίξουν τὰ δομάτια ἐπὶ ἄλωνα
τὸ καθαίρουν καὶ τὸ ἔχρουν, με-
λιν λήχνον γὰρ νὰ μὴ λυγρὴν χα-
λινάκια ἢ χύματα. Μετὰ ἔειχον
τὰ δομάτια λήχνοντας ἀπὸ τὸ κέντρο
γύρω-γύρω τὸ στήχρό ἐξ ὅπου ἐφίμι-
γε ὅλο τὸ ἄλωνα καὶ τὰ στήχνα.

-19-

νά κοιτάζουν λίγο προς τα έξω
και προς το κέντρο.

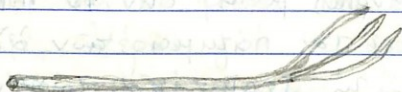
Για να κοπεί το ἄχυρο και
να τριψι. Τό βιτάει, τό ἀλώνισμα
ἔχειγε κυρίως μετά τήν 10^η η.μ.
ὅποτε μέ τό πάγμα τῶν ἀλό-
γων και τή γέστη νά τριψι τό
βιτάει.

Ὁ ἰδρώτας μέσα στήν κοίτα, τοῦ
ἀκροατοῦ (Ναυίου). Στάει τό πᾶν καί
ταί μετῆτα τῶν ἀκροατῶν, τοῦ ἑ-
φερνάν, ταί ἄλογα κινήματα, ταί ἑ-
λαφρά κᾶπου - κᾶπου μέ τό παρουσι-
αί (κατωτέρω ἰχνογράφου) και βελ-
γώντας ταί μέ τίς χαρακτηριστικές φωνές,
" ἄη!... ἄη!... ἄη!... ἄιντε τῶ-
λη μου... ἄιντε καράμου... ἄηχαι... ντίηη... "

(παρουσίαση)

Γιὰ νὰ κοποῦν ὁ μὲν καὶ ἐλάχεια
ἐκρεματοῦν καὶ τὸ χύρισμα τῶν δε-
ματιῶν. Τὸ χύρισμα γινώταν με-
τὰ διυρίαντα. (κατωτέρω σχῆμα).

(διυρίαντι)

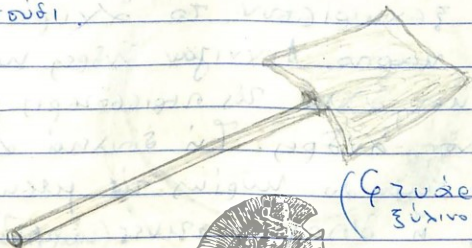
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΙΥΡΙΑΝΤΙΑ ΓΙΝΩΣΤΕΥΣΑ ΑΘΗΝΑΝ

καὶ τέσσαρα χύρισμα ἀναλόγως τὸ
πᾶσι πού δι' ἔχει τὸ βίβρι.

Τὸ χύρισμα γινώταν ποτε ἐλαφρῶτα
καὶ ποτε κυκλινὰ γύρω- γύρω τὸ ἐπὶ-
χέρι.

Κατὰ τὴν 2 ἢ ὡς τὸ ἀπόστημα
πρήναι καὶ ἄλλα νὰ τὰ ποτίουν.
Τώρα γινώταν τὸ τελευταῖο χύρισμα πρὶν
καὶ κυκλινὰ καὶ ἄλλο δύο ἄλυστοι-
σαι, ὅ ἐναι σήματα μαρτυροῦν καὶ ἐν-

πιβετό ἄχυρο καὶ ὁ ἄλλος
 πῖσω μετόφρυαρι (ζυγίνο) τὸ καίως
 σχῆμα) γιὰ νὰ ἡτάνη τὸν καρπὸ με-
 τὸ χυνοῦ.

(Φρυάρι)
 ζυγίνο

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1) ἔπειτα ἀπὸ αὐτὸ ξαναβαίω
 2) ἄλλοτε αὖτ' ἄλλοτε γιὰ νὰ ὄψαι-
 λον, τὸ νερό που ἦταν, τοῖ ἐφύε-
 γαν διὰ νὰ ἔως ὅτου νὰ ἔφω-
 γη, τὸ ἄχυρο καὶ τελειοῦται τοῖ
 ἔβγαζαν. Ἐτοίμοι πλέον ἀγωνισμέ-
 νοι τὸ βίαιον τὸ μαζέψαν γυρὸ
 εἰς κέντρο. Πρὶν ὅμως τὸ μαζέψαν
 γυρὸ τὸ ἐσταύρωσαν γιὰ τὸ καλόν.
 Ἄλλος δὲ πῶς, οὐκ ἔβινον ἔπει-

τα ἀπὸ τὸ ἄλωνασμα ἦσαν τὸ λι-
χνισμα. Τὸ χιχνισμα (ἀνέμισμα)
τὸ ἔκταναν με' τὰ διυπρίνια γιὰ
νὰ ξεχωρίσουν τὸ ἄχυρο ἀπὸ
τὸν καρπὸ. Λιχνίζαν ἄνδρες καὶ φ-
ρδῖνες, ἀλλὰ οἱ αὐτοὶ ὡς ἀπεβόσκοντες πορρὲς
μόνον ἄνδρες. Τὴ συνήθειά αὐτῶν
τὴν ἔκταναν κυρίως οἱ μεσομελι-
νῆς ἢ ἀπογευματινὲς ὥρες τοῦ

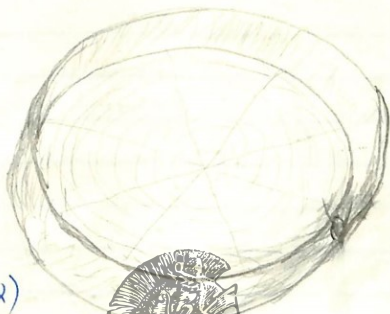
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ὅταν ἀποχωρίζονταν τὸ ἄχυρο
καὶ ἔπνευ οἱ καρποὶ με' χνούδι τὸ
χιχνισμα γινόταν με' τὸ φτυαίρι.

Ἀλλὰ καὶ πάλι, τὸ σιτάρι δὲν κα-
θαίρει κατὰ διοὺν ἔπνευ τὸ κόλλα-
λο (στάχυα ποὺ δὲν εἶχαν ριψεῖ) καὶ
γιὰ νὰ καθάρισον τὸ κοβήνιζον.

Τὸ κοβήνισμα γινόταν με' τὴν "δρι-
μόνα", (κοβήνο μετὰ τοῦ ὅπου ἄρνε
νὰ πῆλιν ὁ καρπὸς σὲ κύβον καὶ νὰ κρατῇ

τα κότσαλα και άλλα)

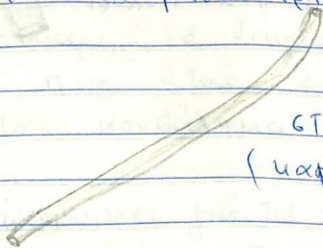
(δριμόνα)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

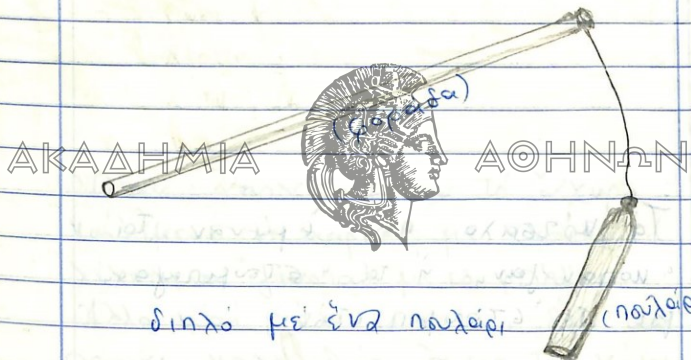
ΑΘΗΝΩΝ

Τὰ κότσαλα που έμεναν τὰ
"κοποιόχαν", ἢ τὰ "στύμναχαν",
πρὸς τὸ "στουμπισιέρι".

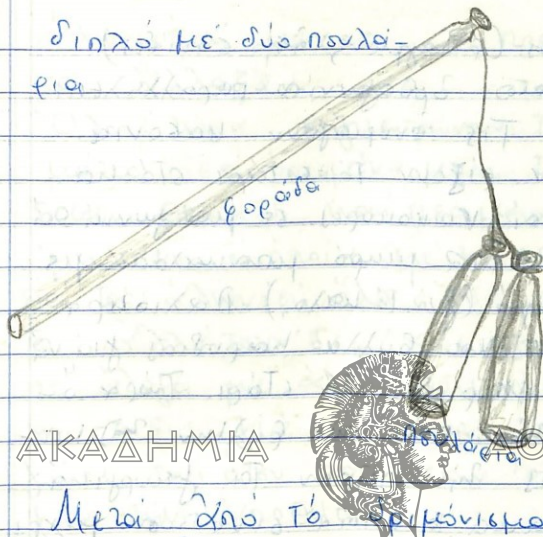

στουμπισιέρι
(καμπυλωτό ξύλο)

ἡμεῖς με' τὸ ἐξυμνοῦμεν κα-
 τὰν τὰ κοινὰ, τὴ βασιλῆα, τὰ
 ρεβίδια κ.λ.π. Ἐνῷ γὰρ τὸ ἄρα-
 γον ἐχρησιμοποιοῦσαν τὸ διπλὸ
 πάντα με' ἓνα ποντάρι, καὶ θη-
 νει με' δύο (καὶ τὴν σχήματα)

Διηλός με δύο πουλι-
ρια

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Μετα' αὐτὸ τὸ ἐρμηνεύμα τὸ
εἰσαίρει ἦσαν σωρευμένοι καὶ
ἐπὶ μέγα τοῦ σωρὸς ἔρρηξαν
τὸ φτυαρι καὶ τὸ διακρίναι. Ὑστερὰ
αὐτῶν οἱ αὐτοὶ ἔτοιμος ἔχε
τὸ κοντάκιον γιὰ τὴν ἀ-
πολύτην

οἱ ἀποδύει γιὰ τοῖς ἱστέριον καὶ
γυναικὶ καὶ συμπεριλαμβανόμενα εἶναι

ζύλινες (επιλαμπές ήτοι βαλίδες)
όχηματος ορθογωνίου παραλληλεπι-
πέδου. Τις ονομάζουν κατόνια.

Πριν ριξουν τό σιτάρι στό κα-
τόνι οί νοικοκυρές βέ μαι μυνιά θα
βαλουν ένα μπουμπουλάκι με
άχιαβρό (για τό καλό). Παλιότερα
έβαζαν και φύλλα καρυδιάς για να
μην ψευδαίνε τό σιτάρι. Τώρα ό-
μως την θεία την φύλλα την κα-
ρυδιάς την σπέρνουν ται φωφίνα
φάρμακα τα όποια συνοδεύουν μέχρι
την άποσύντην τό σιτάρι.

2. Άλωνισμός με άλωνιστική μη-
χανή.

Μέχρι του 1956 ό άλωνισμός έγι-
νόταν μόνον με τα άλογα. Από
τό 1956 όμως και μετά, που ήρθε

Διωνυσική μηχανή. Τα πράγματα
τα άλλαξαν.

Ὅλοι ὡρᾶ θυμειπύκνον τὰ δε-
μάνα θε' ὑριμένον μέρι, τὰ τοπο-
θετούν θεφυνίς καὶ περιμένον τὴν
μηχανή, ἡ ὅποια μέ' τὴν βεραι-
θεὶ τὰ ἄλυνον ὅλα. Ἔδω τὰ πράγμα
τὰ ἀλλάτουν' εἰν χρειάζονται εὐ-
ζε ἄλφα με' ἄλφινταδες, οὐτ' ἄλ-
φινταδες καὶ ἄλφινταδες τὰ ἄλφιντα-
δες εὐ) ὅταν τὰ ἄλφινταδες τὸ εἶπε,
καὶ τὴν ἀποθνήσκου.

Είναι αλυσίδα μηχανή, από
τό ένα μέρος πολλοί εργαζόμενοι είχαν
δεκάτια και από 2' άλλο θάβιν
χωριστοί ο καρπός καθαρός και
χωριστοί 2' άλλο.

Γρηγόριον ἐξουπρέκει, χωρὶς ὁμοῦ
νὰ ἔχῃ καὶ τὴν χάριτος τοῦ ἁλ-
ωτοῦ. —

(Τόπος συλλογής): Καντοχέρη - Ήλεια
 πληροφορητής γεωγρ.: Αναστασίου -
 λος Βασιλείου του Γεωργίου γεννηθείς
 εις Καντοχέρην, ήλιμια το έτων 22 -
 γραμματική γνώση: Β' τάξεως
 Σχολαρχείου.)

[Κυνίος Π. Σηαΐς, διδάκταλος.

Η συλλογή αυτή εγένετο από τας

17" - 21" Δεκεμβρίου 1969 και από

21" 13" - 19" Ιανουαρίου 1970.]

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ